СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 13. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 18. січня, 1928. VOL. XXXVI. No. 13. Jersey City, N. J., Wednesday, January 18, 1928. THREE CENTS.

ОТВОРЕННЄ ВСЕ-АМЕРИКАНСЬКОГО КОНГРЕСУ

КУЛИДЖ ПРО ПОЛІТИКУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ В АМЕРИЦІ.

ГАВАНА, 16. січня. — Нині отворено тут все-американський конґрес. Отворив його наперед короткою промовою президент Куби Мачадо, даючи зараз слово президентови Злучених Держав Кулиджови, котрий прочитав довшу промову по англійськи. Президент Кулидж говорив загально про дружні відносини між американськими державами, підчеркував потребу кооперації, порозуміння взаїмного призкавання повної самостійности кождої американської держави та не допускати европейських держав до вмішування в американські справи. Се була одинока згадка про відношенне до Европи. Про другі питання сього відношення президент Кулидж не говорив. Не сказано теж нічого в його промові про справу Нікараґви.

Уступи промови Кулиджа, в якій він заявлявся за повною рівностю між американськими державами та незавиcимостю хочби найменчої з них, викликали велике одушевлення серед делеґатів.

СЕНАТ ЗА ЗНИЖЕННЄМ ТАРИФИ.

ДЕМОКРАТИ ПОМАГАЮТЬ РЕПУБЛИКАНЦЯМ.

ВАШИНГТОН, 16. січня. — Сенат приняв нині 54 голосами проти 34 резолюцію сенатора Мекместера, після якої ще сей конґрес мавби взяти під уваґу питанне обниження високих митових оплат на заграничні товари.

За сим внеском голосувало 12 републиканців та 41 демократів. З републиканців голосували передовсім поступовці. Републиканці покладаються на те, що їх більшість у палаті послів дасть собі раду з тим проектом.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ЗАТОПЛЕННЯ СУБМАРИНИ.

СКЛАДАЮТЬ ВИНУ НА БУРЮ НА МОРЮ.

БОСТОН, Месечузетс, 16. січня. — Перед фльотовим судом, що розсліджує затопленне субмарини „Ес-фор", стануло нині двох офіцирів фльоти, які брали участь у ратованню затоплених у субмарині моряків. Вони говорили, що якби не бурливе море, то їм булоби вдалося добути живими тих моряків, що не погибли підчас затоплення.

ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ ВБИЙНИК УМЛІВ, ПОЧУВШИ ВИРОК.

ЕПЕЛЯ, ВБИЙНИКА ПОЛІЦІЙНОГО ЛЯЙТНАНТА КЕМЕРА, ТРЕБА БУЛО ВИВЕСТИ З САЛІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 16. січня. — Убийник поліційного ляйтнанта Кемера, Джордж Епел, прийшов з усмішкою на лиці до судової салі, щоби вчути засуд, який мав проголосити суддя Ейдел. Коли суддя проголосив вирок, засуджуючий Епела ка смерть на електричнім стільци в тижні, що розпочинається 28 лютого, сей послідний умлів так, що вязничні сторожі мусіли його занести до вязничної келії. Товариша злочину Епеля, Е. Бирна засуджено ка вязницю від 35 літ на ціле життя. Епел й Бирн напали в рабункових ціллях на реставрант при Косут Плейс у Квінс. Ляйтнант Кемер, почувши крики о поміч, вбіг до реставранту, однак при вході упав трупом від револьверових стрілів, вистрілених, як показалось, Епелем. Оба рабівники втікли в автомобілі, одначе їх опісля зловлено й обжаловано за вбиття Кемера. Свідки, що бачили напад на реставрант, посвідчили, що Кемер впав від куль з револьвера Епеля. Епеля відвезуть днесь до вязниці в Синґ Синґ.

НА ПОМІЧ ПОТЕРПІВШИМ ВІД ПОВЕНІ.

КОНҐРЕС УХВАЛЮЄ 500,000 ДОЛЯРІВ ДЛЯ ЖЕРТВ ПОВЕНІ В ОКРУГАХ МІССІСІПІ И ВЕРМОНТ.

ВАШИНГТОН, 16. січня. — Конґрес ухвалив законопроект, признаючий 500,000 долярів як поміч жертвам минулорічної повені в Злучених Державах. Згадана сума буде розділена між мешканців двох дистриктів, Міссісіпі й Вермонт, які потерпіли від недавньої повені. Гроші будуть розділені лише в тих округах, де місцеві фонди цілковито вичерпалися.

ПРОДУКЦІЯ ВУГЛЯ В ІЛИНОЙС ЗМЕНШИЛАСЯ.

ПРИЧИНОЮ Є СТРАЙК МАЙНЕРІВ ІЗЗА ЗНИЖКИ ПЛАТНІ.

СПРИНГФІЛД, Ілинойс, 16. січня. — Ілинойські копальні вугля випродукували минулого року 20 тисяч тон вугля менше як у 1926 році. Як причину сього подає Державний Департамент Майн і Мінералів обставину, що більша часть ілинойських майн була зачинена через страйк майнерів, що не могли погодитись зі своїми „босами" що до висоти платні.

ВЕТЕРАН СВІТОВОЇ ВІЙНИ КИДАЄТЬСЯ З СОКИРОЮ НА ЖІНКУ Й ДІТИ.

УБИВАЄ СИНА Й ТЯЖКО КАЛІЧИТЬ ЖІНКУ Й ДОЧКУ.

ТОРОНТО, Онт., 16. січня. — Джордж Діґнон, ветеран британської армії, віддався сам добровільно в руки тутешньої поліції, обжаловуючи себе за замордованне сокирою своєї родини, зложеної з жінки, з чотиролітнього сина й семилітної дочки. Як опісля показалось його син погиб на місци а жінка й дочка борються зі смертю в місцевім шпиталю.

Діґнон заявив, що рішив вбити свою родину, щоби увільнити її від нужди й голодової смерти, бо був без гроша й не мав ніякого заняття.

УБИЙСТВО ЗІ ЗАЗДРОСТИ.

ЮНІЮН СИТІ, Ню Джерзі, 15. січня. — Едвард Мекфол, зелізничий брейкмен, який оженився всего три місяці тому, від якогось часу підозрівав свою молоду жінку за зраду. У суботу вечером він покинув працю та пішов до одного дому, де, як йому донесли, його жінка забавлялася з другими мущинами.

І справді Мекфол застав там жінку та двох мущин. На приказ мужа жінка вийшла з дому. Пішли обоє до одних своїх знакомих, але й звідти муж казав жінці скоро вийти. Обоє вийшли. Ледво дійшли до рога вулиці, коли Мекфол виняв з кишені револьвер та стрілив чотири рази до жінки. Три кулі попали їй у голову, а четверта в груди. Відтак ще вдарив її ручкою від револьвера по голові. Відтак він опер тіло жінки об пліт, сів самий коло нього та стрілив собі раз у голову.

Один полісмен почув вистріли та побіг у напрямі вистрілу. Він відставив обоїх до шпиталю. Жінка вмерла, не відзискавши памяти. Муж, якого поліція стереже як арештованого, прийшов до памяти та зложив поліції свої зізнання. Лікарі, однак, бояться винимати йому кулю з голови, бо куля може бути близько мозку. Поліція шукає мущин, з котрими жінка забавлялася в трагічну ніч.

ВТОПЛЕННЄ ТРОХ ХЛОПЦІВ.

НЮ ЙОРК, 15. січня. — У Виґмен Лейк, недалеко Насо Булвард у нюйорській дільниці Квінсі, втопилося підчас прогульки трох хлопців, у віці від 12 до 13 літ. Пішли вони на прогульку, розложили огонь, а відтак видно пішли на лід озера. Лід проломився, і хлопці потонули.

Коли хлопці не вернули домів, родичі, між котрими були люди, звязані з поліцією, пустили алярм. Над берегом озера найдено причандали хлопців. Стали шукати попід лід гаками, і витягнули тіла потоплених.

1,017 САМОГУБСТВ В НЮ ЙОРКУ В ПРОТЯГУ 11 МІСЯЦІВ.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — В цілім місті Ню Йорку поповнено в протягу 11 місяців 1927 р. 1,017 самогубств і 302 убийств.

На самім острові Менгеттен поповнено в протягу 1927 року 541 самогубств і убито 192 осіб.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОСЯТЬ ЯПОНІЮ О ПОСЕРЕДНИЦТВО.

ТОКІО, 14. січня. — Совітське правительство звернулося через свого посла до японського правительства о посередництво. Хоче воно просити згадане правительство, щоби взяло на себе посередництво при урегулюванню конфлікту між Совітським Союзом а китайськими націоналістами.

НОВА ПОБІДА ГАРКАВЕНКА.

БОСТОН, Масс. — Звісний український силач Гаркавенко відніс нову побіду в Бостоні, Масс.

Як нам звідтам доносять, положив він на лопатки, по довшім змаганню, італійського силача Варгорінього. Місцевий Опера Гавз був переповнений численною публикою, яка повитала появу Гаркавенка грімкими оплесками. Опісля розпочалася боротьба Гаркавенка з Варгорінім, звісним в Америці силачем. Спочатку здавалося, що побіда перехилиться на сторону Італійця. Одначе по 50-мінутовій боротьбі Гаркавенко вирвався з обнять Італійця, перекинув його три рази через свою голову й положив на лопатки. По 10-мінутовій перерві Гаркавенко почав знова боротьбу з Варгорінім і сим разом вже по 2 мінутах положив його знова млинковим обором на лопатки. По скінченій боротьбі урядила публика Гаркавенкови величаву овацію.

ПАЛЕСТИНА ОСЕРЕДКОМ КОМУНІСТИЧНОЇ ПРОПАҐАНДИ НА БЛИЗЬКІМ СХОДІ.

ЛОНДОН. — Кореспондент „Дейлі Мейл" доносить, що Третий Інтернаціонал вибрав Палестину за осередок своєї пропаґанди на Близькім Сході. Відповідно до заяви сього кореспондента К. Вайс і Абузіян занимаються організацією арабсько-комуністичної федерації в Палестині й Мезопотамії. У Москві отворено недавно спеціяльну школу для комуністичних аґітаторів для Палестини.

Згаданий кореспондент доносить також про істнування в Єрусалимі й Яффі тайних комуністичних шкіл. У своїх проклямаціях домагаються комуністи прогнання Анґлійців з Палестини й утворення там арабської републики.

ПРАВОСЛАВНИЙ ДЕКАНАТ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Як доносять старокраєві часописи, православного священика й пароха в селі Тиляві, кросненського повіту, Іваськова, назначено православним деканом усіх православних парохій на Лемківщині.

27 падолиста м. р. перейшло на православну віру село Воловець, горлицького повіту. Першу православну Службу Божу відправив у Воливци православний священик з Чорного, М. Грицай. На се православне торжество мали прибути тисячі із сусідних сіл.

19 падолиста якісь не вислідженi злочинці спалили склеп з мішаними товарами Ст. Гиби в Чорнім, в якого домі мешкав православний священик. Шкода виносить 13 тисяч золотих.

Скоре поширення російського православія на Лемківщині треба приписати нетактовности перемиського епископа Йосафата Коциловського, який силою запроваджує целібат у своїй дієцезії.

ПОЛІЦІЙНІ РЕВІЗІЇ У ЛЬВОВІ.

Львівська поліція від хвилини атентату на провокатора Гука аж по нинішний день веде строгі доходження, щоби викрити якусь військову організацію, що видає часопис „Сурму". На тій основі відбулося у Львові чимало ревізій і скрізь шукали за „Сурмою" та випитувалися, чи такий часопис кому не посилають. Ревізії відбуваються також у зовсім аполітичних осіб. Останньо арештовано деяких українських студентів. Арештовано теж студента В. Мартинця під замітом співпраці в пражськім органі „Національна Думка".

ТРОЦЬКИЙ ПРОСИТЬСЯ ДО СУХУМА НА КАВКАЗІ.

РИҐА. — Тутешній кореспондент „Юніверсал Сервис" доносить, що Троцький, Зіновєв і Каменев звернулись до Сталіна з просьбою, щоби їм позволено піти на заслання до Сухума на Кавказі. Троцький перевів минулого року в Сухумі свою недобровільну „відпустку".

Відповідно до инших поголосок, Зіновєв і Каменев вже виїхали до Сухума, а Троцький і Радек остаються ще все в Москві. Инші вже виїхали до місць свого заслання.

БОТОШАНИ — ГОЛОВНЕ МІСТО БУКОВИНИ.

Румунське міністерство внутрішніх справ ухвалило, що діяльність громадських і міських рад мусить стояти під строгою контролею міністеріяльних ґенеральних інспекторів управи. Буковина зі всіма своїми повітами числиться як один район і належить до ґенерального інспекторату в Ботошанах. Так поволи, щоби затерти старі границі Буковини та чим раз більше зблизити її до властивої Румунії, румунський уряд перетягне всі головні уряди з Черновець до Ботошан і Ботошани, що лежать на території старої Румунії, стануть столицею Буковини.

НАСЕЛЕННЯ КАНАДІЙСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ МАНІТОБИ.

З послідного перепису населення Манітоби, переведеного 1 червня 1926 р., показується, що ся провінція мала при кінці мая 1926 року 639,056 мешканців; з того було 331,956 мущин і 307,100 женщин. Приріст населення за пять літ був близько 30,000, бо в 1921 р. Манітоба мала 610,118 душ населення. 56 процент населення Манітоби живе в містах. Самий Вінніпеґ має 203,784 мешканців. 422,396 мешканців Манітоби уродилися в Канаді, 105,620 походять з Великої Британії а 111,000 з инших країв світа. Із чужинецького населення на перше місце вибилися — Росіяне, яких має бути 20,296; „Ґаліціяне" стоять на третім місци; їх найшлося 15,615. Де поділися Українці, яких так багато в Манітобі, покищо годі сказати. Правдоподібно манітобські Українці вписалися за Росіян або Австріяків, як се вони робили попередними літами.

„ПРАВДА" ПОДАЄ ПРИЧИНУ ЗАСЛАННЯ ТРОЦЬКОГО Й ТОВАРИШІВ

Є НЕЮ ЗМАГАННЯ ДО КОНТРОЛІ НАД ЗАГРАНИЧНИМИ КОМУНІСТАМИ.

МОСКВА, 16. січня. — „Правда", урядовий орган комуністичної партії, подає дійсну причину заслання Троцького й товаришів. Є нею змагання контролювати комуністичні партії по европейських краях.

Згаданий часопис містить також ноту, яку сторонники Троцького вислали до своїх заграничних приятелів по вигнанню Троцького й инших опозиціоністів з партії. Нота, яку „Правда" казиває протизаконною пропаґандою, домагається від західно-европейських комуністів не творити другої партії, але старатися здобути собі доступ до істнуючих вже партій.

Нота не похваляє також утворення т. зв. лівого крила комуністичної партії в Німеччині.

У ноті говориться теж, що „трудноші, в яких находиться тепер Совітський Союз, спричинило головно становище інтернаціонального пролетаріяту, серед якого нема солідарности".

Хоч нота є льояльною що до своїх висказів і скидає вину за теперішнє положення у Совітськім Союзі на соціял-демократів, у совітських політичних кругах поширюється переконання, що вона спричинить нові кроки проти опозиціоністів.

ЧЛЕН ПРОВІНЦІОНАЛЬНОГО ПАРЛЯМЕНТУ ВЛОМНИКОМ.

КАРИНТІЙСЬКИЙ ПОСОЛ Т. ПУШЛЬ АРЕШТОВАНИЙ ЗА ВЛОМИ В СВОЇМ ВИБОРЧІМ ОКРУЗІ.

КЛЯҐЕНФУРТ, Каринтія, Австрія, 16. січня. — Арештовано тут як вломника Томаса Пушля, члена каринтійського сойму в Угорщині.

Посол Пушль носив завсігди маску, коли нападав на готелі, селянські доми й почтові уряди в своїм виборчім окрузі. В той спосіб удавалося йому як через нікого непізканому грати подвійну ролю, а іменно соймового посла й вломника.

В домі арештованого посла відкрила поліція великі скількости зрабованих річей.

„ЕКСКАЙЗЕР" ХОЧЕ ПОДОРОЖУВАТИ ПО ЕВРОПІ.

ЛИПСЬКИЙ ЧАСОПИС ДОНОСИТЬ, ЩО РОБЛЯТЬСЯ СТАРАННЯ, ЩОБИ ВІЛЬГЕЛЬМ МІГ ВИЇХАТИ З ГОЛЯНДІЇ.

БЕРЛІН, 16. січня. — Липський часопис „Найесте Нахріхтен" доносить, що „екскайзер" Вільгельм старається, щоби йому позволено подорожувати по Европі, включаючи в се й Німеччину. В тій справі прихильники Вільгельма роблять запити по Німеччині, а також в Лондоні, Парижі й по инших столицях, чи там будуть противитися поїздці Вільгельма.

Одним з арґументів, яким будуть послугуватися приятелі Вільгельма, є те, що німецькому горожанинови не вільно заборонити вїзду до Німеччини, коли на се не видано судового розпорядження, попертого ухвалою парляменту.

Покищо не знати, чи Вільгельм думає виїхати до Еспанії, чи до якого иншого невтрального краю, колиби йому позволили на подорожування по Европі. Деякі думають, що він замешкає в замку Гомбурґ, який йому дало пруське правительство до розпорядимости за сконфісковані цісарські маєтности.

НОВЕ ПОНИЖЕННЯ ТРОЦЬКОГО.

БЕРЛІН, 16. січня. — Льва Троцького, якого вислано на заслання, спіткало нове пониження. Берлінський комуністичний театр усунув ролю „Троцького" з гри „Распутін", яку саме тепер ґрається у згаданім театрі. У сій ролі представлено Троцького як визначну особу й героя російської революції. Крім сього Троцький виголошував в своїй ролі довгу революційну бесіду. Коли надійшли вісти, що Троцький стоїть в опозиції до теперішнього правительства, його ролю так обкроєно, що Троцький виглядав у ній невизначною особою. Колиж наступило його заслання, ролю Троцького усунено цілком з представлення „Распутін".

І так з „героя революції" стався тепер Троцький цілком незамітною особою, а причиною є його ріжниця поглядів з правлячою партією.

ТРОЦЬКОГО ЗАСЛАНО НА ТУРКЕСТАНСЬКО-КИТАЙСЬКУ ГРАНИЦЮ.

КАМЕНЕВ І ЗІНОВЄВ ЗАСЛАНІ БЛИЗШЕ ДО МОСКВИ.

БЕРЛІН, 16. січня. — Депеші з Москви доносять, що Троцького заслано до Верного, на китайсько-туркестанській границі; є се дуже дика й відстала від цивілізованого світа околиця російської середущої Азії. Зате Каменева й Зіновєва заслано лише на границю европейської Росії: одного до ґуберніяльного міста Пензи, а другого до Тамбова. Причиною сеї легкої кари, яка спіткала обох лідерів опозиції, є обставина, що вони заявили намір покаятись і піддатись волі більшости комуністичної партії. Раковського проґнано до Астрахана над Каспійським морем. Радека, Преображенського й инших заслано на границю европейської Росії.

Серебрякова заслано до Семіпалятинска, а Сміліґу до Маріева в північнім Сибірі. Усіх засланих опозиціоністів є около 50. Кожний з засланих членів опозиції дістав 25 долярів на кошти подорожі, а також одержав як сторожа одного поліціянта, що має відпровадити його на місце заслання.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІДВАГА А МОРАЛЬНІСТЬ

Сими днями приїхав до Злучених Держав на ряд відчитів німецький фільософ Герман граф Кайзерлінґ. Є се чоловік, відомий широко в цілому просто світі. Він подорожував у свойому життю дуже богато, вчився богато, і богато думав. Він писав книги, в які складав овочі своїх спостережень, думок і досвідів. Сі книжки принесли йому світову славу. На кождий його відчит приходять тисячі слухачів. Число його книжок сягає міліонів.

У своїх перших відчитах в Америці граф Кайзерлінґ говорив передовсім про подружа, питанне, яке нині ворушить глибоко американське громадянство. При сій нагоді, однак, німецький фільософ сказав дещо такого, що може придатися й другим народам, що заняті розвязкою других питань, не питання подружа, а приміром питання національного, релігійного, чи якого другого.

Промовляючи до дівчат Васарської колеґії, Кайзерлінґ піддавав їм такі думки:

„До правди можете дійти тільки дорогою спроб. Будьте відважні, будьте мужні, беріть на себе ризико та дивіться, що зі сього вийде. Життя повинно бути несподіванкою, пригодою. Лишень таке життя є дійсно творче життя".

„Моральність не значить нічого инчого, як тільки форма й порядок. Через те, як молоде покоління зриває з формою й порядком старого покоління, то старе зараз підносить проти нового закид неморальности. Всяку людину, що зриває зі старим, називають злочинцем. Христос був злочинцем зі становища старих Жидів. Грецький фільософ Сократ був злочинцем на думку старих Атенців".

Далі Кайзерлінґ показував, як увесь новочасний розвій людства кладе натиск на ініціятиву, себто на здібність починати щось нового; на відвагу й підприємчивість.

Сі новочасні стремління мусять викликувати серед громадянства завзяту боротьбу між свідомими ґрупами, та доводять часто до вузкого самолюбства й матеріялізму.

Але се лишень початкові прояви. З часом люде дають собі раду зі слабими сторонами, а людство переходить на висший степень моральности, на висший степень людської культури.

ЯК ЗАПОБІГТИ ПОШИРЮВАННЮ ЗЛОЧИНІВ

Множество законів, яких ніхто не виконує. — Карна процедура з перед 200 літ. — Льокальна чи федеральна поліція? — У вихованню, а не в електричнім кріслі шукати звороту до кращого.

Злочини в Злучених Державах не тільки що не маліють, але збільшуються з кождим роком. Боротьба зі злочинцями коштує Злучені Держави річно около 13 міліярдів долярів, себто більше, як виносять ті воєнні довги, що їх винні европейські держави Америці і задля яких повстало стільки то непотрібних терть та непорозумінь між Европою й Америкою. Мимо того величезного видатку маємо тут річно около 2 міліони переступників. Півміліонова армія, що складається з полісменів, судовиків і инших сторожів закона, не спиняє ніяк зросту злочинів. З рук злочинців гине річно 12.500 осіб.

У Шикаґо, тих нетрах підземельного світа — гине від куль шість поліцаїв на одного повішеного злочинця. У Ню Йорку є 36 разів більше нагоди бути задержаним і ограбленим як у Лондоні, а в Шикаґо є знова 100 нагід більше бути ограбленим, як в Лондоні. У 1918 році було разом в Анґлії й Валії 154 мордів. У тім часі в самім Ню Йорку було 221 случаїв вбивств, а в Шикаґо, хоч воно далеко менше від Ню Йорку, таких злочинів було 222.

Злученим Державам удалося отже забезпечити демократію, одначе їм ще далеко до того, щоби американський горожанин міг тут спокійно жити.

Отсі факти застановили відомого американського журналіста Едварда Гейла Бірстеда забрати голос в тій справі і шукати причин лиха.

Одною з причин, задля яких боротьба зі злочинством не є вповні успішною, є на його думку головно та обставина, що кримінальна процедура в Злучених Державах є перестарілою. Бо, як каже дистриктовий адвокат у Ню Йорку, Бетон, „ловлю злочинців у Злучених Державах можна порівнати до перегонів між возом, тягненим волами і автомобілем".

Крім сього й орґанізація американської поліції не відповідає вимогам теперішньої хвилі.

Судова процедура є переповнена великим числом таких законів, що їх не можна виконати. Американський карний кодекс складається з 1,900,000 установ. Крім сього американська суспільність є занадто сентиментальна; вона домагається щораз то більше нових законів, але не дбає про те, чи ті закони виконуються.

Через те ми маємо законодавство, яке містить в собі всякі можливі заборони, яких більшість народу не підпирає. Установу, якої ціллю є урегулювати або поправити те, що є само собою злочином, як убивство й розбищацтво, підпирає ціла американська суспільність. Зате дуже тяжко приневолити повинуватися установі, яка лише щось забороняє, що деяким людям видається проступком, як приміром торговлю алькоголем, або продаж мороженого в неділю. Таким законам дають ініціятиву і їх підпирають лише незначні меншости. Як доказ американської сентиментальности може послужити слідуючий факт. У Шикаґо вбила Павлина Пльотка свого нареченого Антона Джіндру за те, що їй докучав і брутально поводився з нею. Суд присяглих увільнив її. Се поведення суддів присяглих було неначе заохоченням до повторювання подібних випадків. При поборюванню злочину належить взяти під увагу пять чинників, а іменно: запобігання, вислідження, суд, засуд і покарання. Першими двома має занятися поліція, третим і четвертим суд, а пятим вязничні власти. Одначе чинниками, що можуть відстрашити від поповнювання злочину, є лише певність вислідження й певність покарання.

Щодо питання, дотикаючого вязниць, тут належить уникати всяких скрайностей. Американські судді є або дуже строгі, або сентиментальні. Ще до недавна відносини в американських вязницях були застрашаючі. Також і під теперішню хвилю нема чим похвалитись. Темниця, усмиряючий жакет є так зроблені, щоби радше мучити, як ограничити рухи неспокійного вязня. Крім сього у вязницях панує всякого рода фізичне й духове насилля. До вязниць береться злих людей, а робиться їх ще гіршими. Тепер в тій темниці маємо представлення рухомих образків і вистави і т. п. І тут бачимо знова нові екстреми: від жорстокости до сентименталізму. І так з одної сторони у Сінг-Сінг маємо театр рухомих образів, а побчі того маємо також вязничні келії, котрі побудовано ще у 1821 році, а які вже в перших роках узнано за неможливі до мешкання для людей. Мимо того, ще тепер живуть і вмирають у тих келіях люде. А до того Сінг Сінг не є гірше, як другі вязниці, а що дотичить повітових вязниць, то вони є невідповідні навіть для безрог. Що дотичить засудження злочинців, то кара, на яку їх засуджується, не повинна бути залегка, бо тоді не буде вона мати ніяких наслідків. Не повинна вона бути затяжка, бо тоді судді присяглі відмовляються видати засуджуючий засуд. До того треба мати на увазі, що досвідні судді й адвокати твердять, що колиби карою за морд була досмертна вязниця, а не смертна кара, то тоді булоби далеко більше засудів за вбиство. Кара, якої не підпирає більшість населення, є таксамо небезпечна, як і закон, якого не підпирає населення даного краю.

Щодо карної процедури, то загально поширюється гадка, що американське судівництво ощаджує злочинця на шкоду публики. Діється се тому, що тутешня карна процедура опирається на карній анґлійській процедурі з 18 століття. Сю процедуру переглянено й змінено в Анґлії ще у 1873 році. Через те саме американська процедура є перестарілою на 200 літ. Ся перестарілість доводить до таких небувалих подій як проволікання остаточного засуду через протяг сім літ, як се ділось у процесі Сакка й Ванцетті. Таксамо перестарілою є й орґанізація американської поліції. Вправді Злучені Держави стараються ввести у себе ті способи орґанізації своєї поліції, що істнують в Европі, але се не вдається головно тому, що управа американської поліції не є стала та часто зміняється. Орґанізація тутешньої поліції є більше льокальна, а не загально-державна, як се діється в Европі. До того тутешня поліція є залежною щодо свого складу від політичних змін в поодиноких державах Американської Юнії.

Через те сам Ню Йорк мав аж чотирнайцять поліційних комісарів на протязі 27 літ; Шикаґо мало 25 суперінтендентів на протязі 49 літ, коли анґлійський „Скатленд Ярд" мав лише 6 комісарів на протязі 85 літ, т. є від 1829 до 1914 року. Берлін мав їх в протягу 66 літ лише десять. Голова поліції є саме чоловіком, який кермує діяльністю поліції. Коли сей голова зміняється, зміняються також і способи, якими послугується дана орґанізація. В Европі вишукується найлучшого чоловіка, потрібного до виконування такої відвічальної роботи, дається йому се становище й полишається його в супокою. В Америці рішаючим в першу чергу є те, до якої політичної партії хто належить і усувається дуже часто відповідного на поліційне становище чоловіка тільки тому, що він не належить до тої партії, що при владі. В той спосіб, розуміється, не можна створити собі поліції, якаби була так добре зорґанізованою й могла похвалитися так успішною діяльностю як европейська.

В Европі лише менші краї мають поліцію, яка є під контролею міських рад. У таких великих містах як Лондон, Берлін, Париж, Відень, Будапешт, Мадрид і Лісбона начальників поліції іменує міністерство й вони залежні тільки від міністерства внутрішних справ. Через те саме поліційні орґанізації в згаданих містах не можуть ніколи статися іграшкою місцевих політиканів.

Одні Злучені Держави мають поліцію, яка не є під контролею держави.

Щоби проте запобігти зростови злочинства в Злучених Державах, треба зорґанізувати тутешню поліцію на инших основах, а головно відділити її від залежности від політичних впливів. Коли се не станеться, всяка реформа є безнадійною. Однак се буде могло статися, коли публика буде сього домагатися.

Поліпшення поліції й більша певність, що злочинця зловиться, буде першим кроком до відстрашення від поповнювання злочинів. Коли се станеться, треба буде перевести ревізію нашої кримінальної процедури. Ся ревізія повинна спричинити се, що будемо мати певність, що злочинець буде засуджений. А коли се осягнемо, зробимо один з найважніщих кроків в справі запобіження поширенню злочинів. Буде це цілком певно коштувати менше, як тих 13 біліонів долярів річно, які видаються на малоуспішну боротьбу зі злочинцями. Та крім реформи поліції і карної процедури належить подбати ще про инші запобігаючі средства, а передовсім змінити спосіб виховання американської молоді. При помочі батога чи кріміналу дасться подекуди й почасти зменшити злочинство, але не дасться його викорінити.

Злочинство може зменшити, як каже славно звісний адвокат Клеренс Дарро, тільки відповідне шкільне виховання, яке одначе під сю пору стоїть дуже низько. Кожну дитину, яка приходить до американської школи, треба вчити, як заробляти на хліб насущний і як треба жити. Ось і тому треба злочинство поборювати не так при помочі тюрми, шибениці, електричного крісла й зреорґанізованої поліції, але головно при помочи шкіл й инших виховничих інституцій.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(11)

Підхожу близче. Підвожу зір до гори. Й тут страшенно помилився!

Увесь піднесений, урочистий настрій, що створив я собі в своїй уяві, упав. Немов хто смердючою, гидкою, слизькою грязюкою облив мене...

Зовні все по старому. Навіть і ці слова, цей символ рабства душі нашого народу, в яке вкинула його Московщина, й досі там. Навіть чомусь здається більш яскраво виступає він на фронті будинку й більше глибоко та болюче крає мою душу. Господи, що-ж стріну я там у середині?... Кого побачу, що там говорять? Про що?!...

В якомусь незрозумілому настрою вихожу по сходах на хори. Нарешті я тут... Чомусь серце радісно, швидко забилось... Почув аж тут лише дороге, співуче своє рідне слово. Говорив В. К. Винниченко. Промовляв з одушевленням, прекрасно; видно, впливав на делеґатів, але не захоплював їх за саме серце. Говорив про необхідність творення міліції замісць постійної армії. Промову його принято оплесками, але видно без інтузіязму.

Вслухуючись в його промову, я поволі заспокоївся й почав розглядати делеґатів зїзду.

Тут я побачив, що на зїзді дуже багато старшин, між котрими були одиницями генерали, штаб-офіцири, але звичайно подавляюча більшість рядовиків та молодшого офіцирства. Між всіма делеґатами від матросів і салдатів, до ґенералів включно, почувалося довіря одного до другого. Почувалося, що тут вони всі рівні, що тут немає між ними ніякої ріжниці. Всі вони однакові делеґати на зїзд. Всі вони однакові сини свого трудового народу. Всіх їх велика національна ідея щільно поспоювала поміж собою. У всіх їх однаково піднесений урочистий настрій. Всі вони горять священим огнем любови до свого рідного краю, до свого рідного народу.

На душі зробилось радісно. Настрій піднісся. Все перше тяжке враження від Київа було стерте новим урочисто піднесеним настроєм. Тепер ясно: тут за грубими мурами кується доля України. Але справді бачиться, що ковалями її є не сам Київ, а ті, що приїхали безпосередно від народу, хоч і в сірих плащах, зо всіх кінців Росії, України й фронтів. Вони заповнили порожнечу Київа й перенесли до нього та сконцентрували тут свою боротьбу за визволення рідного краю. Цінно те, що не сам Київ веде перед у боротьбі, не та купка інтеліґенції, що зосередилась у ньому, про яку вороги українського відродження казали: заарештуйте тридцять провідників українського визвольного руху, і від нього залишаться лише спогади. Ні, боротьбу веде ввесь український нарід, що зо всіх кутків надіслав сюди перших своїх вибранців. Запорука успіху нашого визвольного руху є в тому, що він з першого дня набрав широкого масово-народнього характеру. На катедрі зявляється в напів військовому убранню сухий чоловік, блідий з обличча, що робить враження великої втоми. Його стрічає дружніми, гучними оплесками вся саля. Очевидно, він улюбленець зїзду.

Це С. В. Петлюра, голова президії зїзду. Серед нескінчених оплесків за пару хвилин починає промову.

Вслухуюсь у його слова.

Говорить прекрасно, сильно, з якоюсь підкуплюючою теплотою. Поволі піддаюся його переконанням і незамітно для себе самого починаю приймати кожне його слово на віру, так би мовити, без критичного аналізу й цілком згоджуюся з ним. Говорив про необхідність творення української національної армії. З того, як уважно його слухали та реагували на кожне речення делеґати, видно, що Петлюра панує на зїзді, що він є душа його й мозок. Покінчив промову й останнє його слово заглушують гучні оплески та викрики: „Слава"! Він це цілковито заслужив, як гарний оратор, що умів найти в душі маси найбільше чутливі струни й чудесно грати на них. Чується, що він дійсно народній трибун, що може словом зрушити маси на великий подвиг. Скінчив промову і всі присутні в галі в шаленому екстазі захоплення плещуть, вигукуючи: Слава! Слава Петлюрі!...

Хтось по нім зявився на катедрі й неупевнено почав, так би мовити, вступ до своєї промови. Його слухають зпочатку спокійно, хоч він і не володіє добре словом, та й з мовою ледве, ледве справляється. Нарешті все яснійше чується в його промові критика думок, висловлених попереднім промовцем. Це починає нервувати збори, вони, очевидно, не бажають, щоби захоплення промови їх улюбленця могло бути так швидко, так несподівано і навіть грубо нарушене. Починає наростати серед них нетерплячка, нервовість, що врешті виливається у вигуки: Геть! Годі! Не треба!...

Промовець змішаний сходить з катедри. На його місце зявляється другий, що зі всім згоден з Петлюрою, а тому й гадає, що не треба довго балакати, щоб не гаяти часу, а приняти пропозицію С. В. Петлюри.

Промови й голосування проходять далі жваво, одноманітно й великих суперечок з катедри не чути.

Аж ось появляється з правих дверей хорів типова постать старого поважного козака. Великі вуса звисають на груди, зпід великих сивих бров визирають ясні, лагідні очі, що відсвічують у собі, урочисто-піднесене переживання душі цього старого, але ще дебелого діда.

Встає хтось з членів президії й, вказуючи рукою на хори, в тому напрямкові, де біля самих баляс стояв цей старий козак, голосно звертається до зїзду:

— Пропоную членам першого всеукраїнського військового зїзду привитати нашого славетного старого артільного батька, Миколу Василевича Левицького!

Всі члени зїзду й сторонні глядачі як один чоловік встають зі своїх місць і довгогучними оплесками та вигуками „Слава!" витають старого, славетного нашого кооператора, артільного батька.

Старий намагається щось відповісти, подякувати... Але сльози зворушення заливають йому чоло й спазми піднесеного настрою склепили йому вуста. Чується лише окремі слова, майже гістеричне шепотіння:

— Дякую... дітки! Дякую!... Слава Творцеві, таки дожив!... Слава Україні!...

І це „Слава Україні!" підхоплює вся саля. Довго лунає в салі „Слава Україні!", а потім переходить якось цілком природно у спів: „Ще не вмерла Україна"!

* * *

Згуки рідного гимну захопили мене цілком і я вже далі нічого не памятаю. Не памятаю, як я опинився серед великого гурту делеґатів зїзду в невеличкій „Ліфляндській столовій", де нарівні з ними брав жваву участь в їх, так би мовити, кулюрних дебатах. Тут у семі великій, новій я почував себе своїм, рідним частиною цієї семі.

Аж тепер я святкував дійсне свято нашої революції. Мозок вертіла й пекла гарячим вогнем лише одна думка, один мотив: „Ще не вмерла Україна"!

* * *

На другий день зранку до третої години я був в арсеналі, де приймав потрібні мені річи для команди.

Робота якось не йшла. Появилась у мене повна неохота до всього давнього. Мене сьогодня вже не цікавили інтереси команди. Думкою моєю опанували вчерашні переживання.

Для мене ясно стало, що вояцтво наше уже прокинулось до активного національного життя й безперечно ті українські ради, гуртки, тощо, які уже істнують у війську, його не задовольняють. Воно вже прагне до цілковитого створення своєї національної армії. Тому те, що мені здавалося раніше великим здобутком: заснування командних, полкових і т. д. рад, є майже ніщо з тим вибухом жадань, що я вчора почув і побачив.

Раніїше мені здавалося, що того, що є, уже досить: покінчиться війна й ми без боротьби перейдемо до будування свого національного життя, в бажаних для нас формах. Але вчора я почув багато розмов про той шалений опір, що ставлять Москалі й їх підспівачі найменьшому виявленню нашого національного життя...

Значить, нам накидають боротьбу, а тому примушують нас більш рішуче стати до оборони своїх прав. Нам треба тепер взятися до здобуття позиції за позицією, звідки вже можна буде стати до ґенерального бою. Безперечно, ґенеральний бій накинуть нам, коли ми не захочемо перебувати далі в становищу народа-раба, в становищу національного поневолення. Тому мені здавалося, що промови В. К. Винниченка й ще декого з промовців, що я чув учора, про те, що нам необхідно треба армії, а тому ми мусимо уже тепер готуватися до переводу її на міліційний стан, не погоджуються з тою дійсністю, про яку оповідали майже всі делеґати.

* * *

Не йшов, а просто летів я до Педаґоґічного музею, щоби прийти туди до початку вечірних зборів і поговорити з тими, з котрими вчора познайомився та познайомитися з другими. Особливо мені хотілось поговорити з С. В. Петлюрою, про якого казали, що він уже намічений на провідника всеукраїнської військової організації.

* *

Приходжу до музею. Шукаю С. В. Петлюру. Знайшов, але бачу, що з ним мені ледво-чи вдасться переговорити, бо його обступили тісним колом делеґати й кожен задає своє питання, кожному хочеться поговорити та запитати о пораду. Вигляд у нього дуже зтомлений, але відповідає він кожному з повним терпінням, тихо й спокійно, якимсь підкупуючим, лагідним тоном. Чую, делеґатів кличуть на приватні наради, добре не памятаю, чи по фракціям, чи по окремим арміям. Біля С. В. Петлюри залишається людий трох-чотирох, і я нарешті біля нього.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО СТАРИХ І НОВИХ УРЯДНИКІВ.

Вибори нових урядників по відділах вже майже скінчені. Урядниками вийшли цілком певно ріжні люде. Одні з них добрі, а другі гірші; одні відповідні, а другі менше або й зовсім невідповідні. Таке буває всюди по світі, так буде й у нас. Один вийде по заслузі, а другий з титулу кумівства чи чогось другого.

Але не всюди водиться таке ворогування з приводу виборів як це буває дуже часто в нас. Я завважив, що таке ворогування буває дуже часто з приводу невідповідної поведінки нових урядників, головно предсідателів. Вони то дуже часто деруть, як то кажуть, до гори носи і це нелюбе другим членам, а головно старим урядникам і старому предсідателеви. Отож я дав би таку малу раду новим урядникам, а головно ново-вибраним предсідателям, щоби вони поводилися зі всіми членами, як своїми прихильниками так і противниками, на рівні, щоби були для всіх однаково ввічливі, а це усуне багато непорозумінь.

Лихо в відділі буває дуже часто з того, що виберуть предсідателя, що не знає як перевести мітінг. Тоді ухвалюють дуже часто противні собі ухвали. І з того клопіт. Бо за одною ухвалою є предсідатель, а не знати що зробити з другою, яка рівнож перейшла на мітінгу легально. Такі справи відбиваються некорисно на самій організації. Через них повно сварок і непорозумінь. Через них розколюються відділи.

Старим урядникам треба памятати знова на те, що коли їх невибрано наново до уряду, то з того ще не виходить, що їм треба попадати в скажену лють і мститися на самім товаристві, якого члени не зуміли оцінити його заслуг. Так не поступає ніяка розумна і свідома людина. Треба вміти витерпіти і кривду. Вже така людська вдача, що заслуг чоловіка за життя не узнають. Це спрактикували на собі найбільші генії світа, а рівнож і в нашім українськім життю маємо на це доволі доказів. Вистарчить пригадати тільки Івана Франка. Якраз старий урядник повинен дати добрий примір і, переставши бути урядником, повинен ще більш завзято працювати для своєї організації. Оттим він покаже найкраще свою висшість над новим урядником.

П. Г., старий урядник.

ПІДМОРСЬКИЙ ТУНЕЛЬ МІЖ ЕВРОПОЮ Й АЗІЄЮ.

Проєкт підморського тунелю між Францією й Англією попід канал Ляманш — це справа, про яку вже всі чули. Вироблений він вже дуже давно, але не можна його здійснити тому, що на будову того тунелю не хоче дати своєї остаточної згоди Англія. Як відомо, Англія находиться у спеціяльному географічному положенні, найвигіднішому з усіх европейських держав, бо міститься ціла на островах, доступних тільки при помочі фльоти. У звязку з тим здається Англії, що через вибудування підморського каналу, що лучивби Францію з Англією, вона втратила би ту свою, дуже для неї корисну, дотеперішню недоступність. Супроти цього будова тунелю під каналом Ляманш ледви чи швидко почнеться.

Один німецький письменник, Келерман, написав повість „Тунель", у якій описує будову підморського тунелю під Атлянтійським океаном, який получив би обидва світи. Розуміється, що це літературна вигадка, яка — якщо навіть була би здійснена — мусить чекати на своє здійснення що найменше сотні літ.

Але оце в останніх часах французькі й еспанські інжинїри працюють над пляном будови тунелю, що мав би попід Середземне море лучити два континенти: европейський і африканський.

З еспанського берега тунель той мав би вести до неозначеної ще точки міжнародніх теренів Танжеру. Реалізація того проєкту натрапляє на великі технічні трудноші. Ґібральтарський пролив повстав наслідком великанської щілини, що витворилася в системі гір. Там, де пролив не є ширший як 14 кільометрів, глибина щілини сягає понад 1 кільометр. Треба отже вишукати инше місце, що находиться 400 метрів під зеркалом моря.

Праця над будовою каналу почнеться вибудуванням помічної ґалерії, якої промір буде виносити 3 метри. Звідти щойно почалася би будова цілого тунелю. Властивий тунель має складатися з двох ґалерій з пересічним проміром 5 метрів кожна. В обох тих ґалеріях будуть курсувати потяги тільки в однім напрямку. Час їзди триватиме понад пів години, а на протязі 24 годин зможе відбути дорогу 120 потягів з вантажем 120.000 тон.

Загальний кошт будови тунелю обчислений на 300 мілїонів пезетів. Сума висока справді, але можлива до добуття супроти того, що еспанський король Альфонс і еспанська державна влада гаряче зацікавилася тим проєктом.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ПОЛЬСЬКА „АГРАРНА РЕФОРМА".

Польська урядова статистика подає до відома, що в 1919-24 рр. розпарцельовано в польській державі 6.886 маєтків великої посілости о площі 608.219 гектарів. Коли зважити, що в Польщі нараховується 20.667 маєтків великої посілости, що обіймають 14,202,835 гектарів землі, і що всеї землі в Польщі є 30,040.669 гектарів, то виходить, що розпарцельовано всего 4.3% всеї землі великої посілости, тоді коли на велику посілість припадає 46.8% всеї землі.

На українських землях під Польщею у воєвідствах Полісся, Волинь, Львів, Станиславів і Тернопіль є 7.877 господарств великої посілости, почавши від 50 гектарів і вони займають 5,562.880 гектарів землі, що становить 54.7% всеї землі на згаданих воєвідствах Західної України, а 39.2% всеї поміщицької землі в Польщі. Значить на українських землях під Польщею поміщики мають більше, як половину всеї території.

На українських землях розпарцельовано 1.974 маєтків о площі 188.469 гектарів, що становить всего 3.4% площі великої посілости.

Та сама статистика виказує, що в згаданому висше часі на українській території набуло землю 40.515 родин, з того безземельних 10.021, малоземельних 26.473, повних господарств 3.433, нерільників 588. Поминувши це, що аж 3.433 господарств, які не терплять голоду землі і 588 нерільників набуло землю, треба підчеркнути цей страшно малий відсоток землі, якої доторкнулася польська аґрарна „реформа". Що й цей малий відсоток української землі розпарцельовано між польськими леґіонерами, інвалідами і кольоністами, а з українського трудового населення лиш декому пощастило набути кусник землі, — це загально звісне.

ЗІЗД АМЕРИКАНСЬКОЇ СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

Секретаріят американської соціялістичної партії видав заяву, що зізд соціялістичної партії відбудеться в Ню Йорку 14 квітня.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕНЕТ, ПА.

Збірка для потерпівших від повені.

По $2.00: В. Процик, І. Лопушанський; по $1.50: Ю. Медвідь; по $1.00: о. Зацерковний, Ол. Сенчишин, В. Герасевят, В. Романьчищин, М. Щепаняк, М. Терпко, Т. Глива, М. Геровнч, С. Белас, В. Чупа, Н. Опар, Ів. Дороговнч, Ю. Козімор, П. Нищот, В. Крок, С. Грешко, М. Федоронко, Н. Крупей, Н. Лоштин, М. Оринич, І. Слонецький, О. Русин, М. Синовят, М. Лоренц, Д. Терпко, С. Лопушанський, М. Сеник, Ст. Павлик, А. Мацуґа, Ц. Калина, П. Жук, А. Ґрабовський, П. Пен, О. Ґріс, М. Столик, С. Старанчак, С. Теличка, М. Бождан, И. Набаковський; М. Бабяк 60 ц.; по 50 ц.: С. Кравець, М. Кравець, В. Опар, Д. Нида, К. Смей, В. Сенчишин, Д. Оринич (Вийцо), І. Цапар, А. Домжичин, В. Плонський, Ф. Стенфор, Ю. Гомчак, В. Ківала, В. Крупей, Т. Голуб, Ю. Кравець, Пазя Цапар, К. Лепак, І. Возьний, С. Губіш, М. Ропицький, К. Литвин, В. Клебан, Т. Гібус, Ю. Малина, Ю. Мімсік, І. Місук, Ю. Кусьник, І. Діфран, А. Лукан, М. Кульчар, В. Вавро, І. Роґула; А. Оринич 30 ц.; по 25 ц.: М. Попович, М. Ґарасевят, В. Перень, М. Пирчак, Ф. Звіринський, А. Артихевич, І. Оринич, Л. Матерна, С. Купчак, А. Щурик, С. Ґробовський, Т. Скотель, А. Росман, М. Делеґопа, С. Денойс; Л. П. Перкович і В. Сеґульський по 20 ц.; В. Дженжель 10 ц.; М. Мінюн 5 ц.

Разом $69.00.

Гроші переслано до Обєднання.

Комітет Збірки:
Микола Опар, предс.;
Михайло Ґурняк, касієр;
Михайло Терпко, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Жертви на Український Дім в Збаражі.

На викінчення Українського Дому в Збаражі прислали жертви Збаражчане з Бабилону, Л. Айленд. На лісту пані Юз. Качановської зібрано 28 долярів.

Зложили по 5 дол.: Ів. Пасерб, О. Качановський, Ів. Шерстій, Гр. Качановський і П. Довгань. В. Гладкий 2 дол.; Я. Пасерб 1 дол. Разом 28 дол.

Гром. Іван Шерстій прислав 38 дол.; є то давна збірка з Бабилону, котра знаходилася в Поліщука, Гейниша, і Я. Качановського.

Разом з Бабилону, Л. Айленд, прислано 66 долярів.

З Колюмбія, Савт Кар., прислав гром. Гриць Лановий 5 дол. Всіх жертв вплинуло до Комітету Збаражчан в Нюарку, Н. Дж.: 77 долярів.

Браття і Товариші!

З весною Комітет в Збаражі приступає до викінчення великої галі на театральні вистави, на віча й всякі збори. На викінчення того просвітного приміщення для всіх Українців Збаражчини потрібно около 8 тисяч долярів.

Нас просять помочі.

На 3,000 Збаражчан в Америці лише 428 зложили свої менші чи більші жертви, а хтож є ті решта? Чи вони не Українці? Чи вони не бажають волі своїм братам? Не бажають бачити їх свідомими? Вільними, бадьорими й сильними зробить їх освіта, яку побирати будуть в своїй хаті, а коли так, то чому своєю жертвою не поможете здвигнути тієї хати?

Родимці! Як дорогий Вам край рідний, як вірите в побіду братів наших над шляхтою, і як знаєте, що лише освітою вибитись можна з всякої неволі, так хто Ви є, що не спішите зі своєю жертвою на Український Дім в Збаражі?

Збаражчане, йдіть з колядою!

Не гайтесь, зараз порозумійтесь зі Збаражчанами в Вашій місцевости, і пійдіть до Збаражчан в Нюарку, Н. Дж.

За Комітет Збаражчан
в Нюарку, Н. Дж.:
Касіян Багрій.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ.

Жертви на потерпівших від повені.

Братство Св. Михаїла, від. 243 У. Н. С., відсвяткувало 24. падолиста ювилей 18-літного істновання. На сей ювилей запрошено також Сестрицтво, від. 216 У. Н. Союза.

Отець Н. Сіменович відправив Службу Божу на інтенцію Братства св. Михаїла і парастас за померших членів згаданого братства.

По відправі зійшлись всі до салі, де зачалось спільне приняття, в часі якого виголошено бесіди. Говорено про розвиток братства і про те, що воно зробило за час свого істновання. Опісля забрав голос о. Сіменович і говорив про наш рідний край, як страждає там наш нарід, а найбільше в тих околицях, де повінь знищила села й забрала все з поля. При кінці своєї промови попросив о. Сіменович присутних, щоби зложили, кілько хто зможе, на потерпівших від повені, і на тім закінчив свою промову. Вибраний комітет занявся сейчас збіркою.

Зложили жертви:

І. Саніцький $5,00; Т. Янсевич $3.00; по $2.00: о. Н. Сіменович, О. Шавала, М. Семчишин; по $1.00: М. Мацяк, В. Стефанюк, Р. Ґрабінський, Д. Бучман, І. Семчишин, М. Білик, І. Гавришків, В. Мишкевич, О. Мишкевич, Е. Парійчук, Т. Парійчук, С. Креденс, П. Костюк, М. Смага, П. Борщ, П. Олещук, О. Станкевич, О. Креденс, І. Лаґола, Г. Бутовський, З. Мацкова, П. Карплюк, П. Шемердяк, К. Шемердяк, А. Сосновська, В. Тупиця, В. Шпорлюк, С. Миляновський, М. Борус, М. Заокопна, С. Заокопний; по 50 ц.: Л. Білик, Е. Онищук, В. Бінав, О. Шпорлюк; по 25 ц.: І. Мишкевич, К. Мишкевич.

Разом $47.50.

Гроші вислано до Обеднання.

За Комітет:
І. Лаґола; М. Семчишин; Т. Янсевич.

М. Зощенко.

НОВІТНЯ ЖЕНЯЧКА.

— Давніше, громадяне, було куди простіше — сказав Григорій Іванович. — А женихам то їм все було, як на долоні. Ось, скажемо, відданиця, ось її мама, а ось і віно. А коли віно, то знову таки — яке то віно: готівкою або, може бути, домик на підмурівці.

Коли готівкою — благородний родитель падає суму. А коли домик на підмурівці, то знову таки — інша річ — який це домик? Може деревляний, а може й мурований... Все видно, все наглядно і нема ніякого фальшу.

Ну, а тепер! Ану-ко сунься тепер, хто жених — не розчовпаєш ніяк. Тому, що в теперішнього родителя привички такої немає давати готівкою. А котрі женихи на майно орієнтуються — то ще гірше виходять.

Скажемо, нерухоме майно — висить кожух на вішалі. Ну, висить і висить. Кожного дня, наприклад, можна його бачити і руками мацати, а коли до діла, то кожух отой, як виявляється комнатний піднаємець повісив і він зовсім не відданиці...

Ось вам і майно! З отаким майном більше крови навсуєш.

Ах, що тільки не робиться на світі — не розчовпаєш ніяк!

Я старий революціонер із девятого року, в усіх партіях побував, а й то в мене голова ходором ходить, і не второпаю.

Тільки одно наглядне, це котрі відданиці служать. У тих без ошуканства: ставка, розряд, катеґорія... Однак і тут в дурні пошитись можна.

Ось мені подобалась одна. Переморгнулись. Познайомились. Слово по слові, де — кажу — служите, скільки одержуєте? Мовляв, розряд ваш і ставка?

— Служу — каже — на складі. Ставка така-то.

— Ну, — кажу — мерсі і прекрасно. Ви — кажу — мені подобаєтесь. І розряд ваш симпатичний і ставка нічого собі. Познайомимось ближче.

Почали ми з нею кінематографи відвідувати. Плачу я. Походили тиждень чи два, — ультимат їй ставлю: вводьте, кажу в дім.

Ввела в дім. Ну, звичайно, в домі старенька мамуся. Батенько, — отакий старий революціонер. Доня — відданиця і при ній я — ніби в характері жениха.

Дальше — більше. Ходжу я до них в гості і приглядаюсь. З мамусею на фільософічні теми розмови веду: мовляв, як їм живеться, чи не тісновато? Чи не прийдеться, борони Боже, помагати.

— Ні, — відповідає — що торкається помочі, не треба. А щодо віна, не збрещу, віна немає. Хоча білизну і пів тузина ложок можна відсипати.

— Ах, — кажу — матусю, божий цвіточку! Пів тузина чи цілий тузин — там іще добачимо. Чи варто про те говорити перед часом? Мені — кажу — ваша доня і так подобається — усе таки розряд 15, полекші, тальони... Це для мене ніби віно.

Ну, старенька, божий цвіточок, у сльози. І батенько, старий революціонер, прослезився.

— Щож, — каже — женись, любий, коли так.

Ну, заручини. Розмови. Зітхання.

А старенька, божий цвіточок, на церкву натякає. Не зле, мовляв, булоб у церкві обкрутитися.

А я кажу:

— Обкрутимось і так. Я — кажу — старий революціонер. Не вижидаючи чистки, покинув партію. Не можу йти проти своєї совісти. Не настоюйте.

Поплакала старенька. І батенько, старий революціонер, прослезився. А проте згоджуються.

Одружилися ми.

Ранками молода, гарна подруга відходить на службу, а в четвертій годині — назад вертається. А в руках у неї сувійчик.

Ну, звичайно, ніжні розмови — мовляв: уставай, Грицьку, пролежні вилежиш.

І знову сльози від щастя і медовий місяць.

І так продовжується та дискусія два місяці по новому стилю.

Аж одного разу приходить молода, гарна подруга без сувійчика і щось ніби — ридає.

— Ізза чого — кажу — ридаєте, чи не згубили сувійчика, борони Боже?

— Та ні, — каже — що значить сувійчик? Звільнили мене при скороченні.

— Та що ви, — кажу — змилуйтеся?

— Так! — каже.

— Дозвольте, — кажу — я від вас віна не вимагаю, але я — кажу — на службу орієнтувався.

А молода подруга невтішна.

— Так, — каже — звільнили як заміжну.

— Змилуйтесь! — кажу — та я сам до вашої установи піду зясувати справу. Тож неможливо.

І ось надягнув я чимскорше штани і вийшов.

Приходжу. Управитель отакий старий революціонер, з борідкою.

Я йому, підляці, зясовую всі ходи справи, а він уперся і говорить — нічого не знаю. Я йому про віно, а він говорить — в семейні справи не встряваю.

Я кажу:

— Я теж старий революціонер, із пятого року.

А він із кабінету випрошує.

Попращався я з ним і до дому. Приходжу. Подруга сидить і плаче.

— Щож, — кажу — плакати перестати! Я — кажу — з вами женився, а ви скорочуєтесь?

Беру її за руку і йдемо до матусі.

— Спасибіг, — кажу — за милість. Думаєте, тузин ложок дали і баста?

Ну, старенька, божий цвіточок, у плач. І батенько, старий революціонер, прослезився.

— Все — каже — від Бога. Може — каже — й так проживете!?

Хотів я батенькові по пиці шморгнути, та стримався. Ще, думаю, в суд, стерво, подасть.

Плюнув я друзяці на камізолю і вийшов.

А тепер я розвівся і шукаю відданиці.

(Переклад з руської мови).

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Ів. Франка, від. 83, що звичайний мітінг відбудеться 22-го січня, в 1-ій год. пополудни, в домі орфан 847 Н. Френклін ул. Проситься усіх членів прийти на сей мітінг, бо буде справоздання контр. комісії за минувший рік. Нові урядники на 1928 рік є: Роман Карбівник, предс.; Михайло Дармограй, кас.; Мих. Клапко, секр., 829 N. 7th St.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 317, повідомляе усіх членів, що з причини Нового Року збори зістали відложені до слідуючої суботи, дня 21. січня вечером. Проситься усіх членів явитись на сих зборах, бо є важні справи до полагодження. Батьки, котрих діти стоять в У. Н. Союзі і перевисшають 10 літ життя, мають подати точну адресу, щоби можна висилати газетку впрост до вашої хати для ваших дітий. Хто би бажав приступити до Тов. і У. Н. Союза нехай прийде на збори, а ми охотно дамо всякі інформації. У. Н. Союз принимає тепер без вступного. — М. Даньків, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє усіх своїх членів, що місячні збори відбудуться, як звичайно на Френклін ул., в неділю, дня 22-го січня, в год. 1-ій пополудни. Є дуже важні справи як: справи хорих членів, померщого члена і справоздання контр. комісії. — Волод. Сегінь, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Запорожська Січ ім. Богдана Хмельницького, від. 245, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться дня 22-го січня в гали Укр. Правосл. Церкви, 18 Woodlawn St., в 2-ій год. пополудни. Згідно з ухвалою річного мітінгу члени, котрі довгують за один місяць, а не прийдуть на мітінг, будуть суспендовані. Проситься членів вписувати своїх дітий до молодечого відділу і приводить з собою нових членів, а ми їх впишемо до відділу і У. Н. Союза без вступного. На річнім мітінгу вибрано уряд на 1928 рік: П. Лещук, пр.; М. Палажій, заст.; М. Скоропад, кас.; Я. Заблоцький, заст.; П. Стадник, фін. секр.; Т. Мазовіта, заст.; М. Скалацький, И. Квасній і Ст. Зборовський, контр. комісія; Гр. Калат, опікун хорих. — П. Стадник, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 22-го січня, в 2-ій годині пополудни, в гали церковній, 47 Говп Евню. Кождий член має явитись на зборах рішучо без жадної вимівки, бо буде річне справоздання фін. секретаря і контр. комісії. Не явившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Припхан, предс.; М. Табачук, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє своїх членів і членкинь, що річні збори відбудуться в суботу, 21-го січня 1928 р., в 7-ій годині вечером, під ч. 839 South Broad St. Після статута кождий член і членкиня мусять явитись на річних зборах, а котрий не явиться і не повідомить тов. уряду, заплатить 50 ц. кари а урядник 1 дол. На тих зборах будуть найважнійші справи до полагодження. Контр. комісія здасть справоздання з цілого року. Буде вибір уряду на 1928 рік. Довгуючі члени звольть вирівнати свої залеглі належитости перед зборами. Члени і членкині, котрі сего не зроблять, будуть суспендовані. Рівнож повідомляється, що зайшла помилка в оголошенню про річний мітінг 7-го січня; сим спростовую, що річні збори відбудуться 21-го січня 1928 року. Не забувайте на Сиротинець У. Н. Союза. — Олекса Михальчишин, предс.; Петро Беркита, кас.; Павло Стадник, секр.

АКРОН, О. Отсим повідомляється членів Бр. Сош. св. Духа, від. 295, що на відбувшихся річних зборах вибрано на 1928 рік отсей уряд: Олекса Цепко, предс.; Николай Сорока, заст.; Василь Ч. Пулк, секр.; Михаїл Фляс, заст.; Павло Савич, кас.; Петро Сенюта, заст.; Іван Цепко, Евстахій Тимочук і Лука Сахарнецький, контролори; Іван Кухар, Андрій Ільчишин, Іван Мінко і Василь Табака, надзирателі хорих; Стефан Дрекслер і Теодор Баламай, хорунжі; Стефан Матвіїв, дверник. — В. Ч. Пулк, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. о. Николая, від. 300, повідомляє усіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в 1-ій год. попол., в неділю, дня 22-го січня, в домі Укр. Горожан. Повинністю кождого члена є явитись хоч на річнім мітінгу. З неявившимся членом поступиться після статута. — Ст. Сливка, предс.; Василь Олексюк, кас.; Петро Сілений, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє усіх своїх членів, що на річнім мітінгу дня 2-го січня 1928 вибрано слідуючий уряд на 1928 рік: М. Скочипець, пр.; М. Мачузяк, заст.; І. Маркович, секр.; Г. Гайдук, заст.; Н. Клебан, кас.; М. Дмитрів, заст.; Гр. Волянський, І. Гінда, І. Павлик, контр.; Т. Космовський, В. Сарафинович, Н. Швайлик, дозорці хорих; Я. Бартко, хорунжий, В. Лещик, кошовий; М. Гиряк, дверник; Н. Кіра, Н. Крупа, М. Царик, А. Гамадик і И. Гінда мол., тростісі. Мітінги мають відбуватись в третю неділю по першім, в гали церковній, 645 Roosevelt Ave., в годині 1-ій пополудни. Кождий довгуючий член, як не явиться на третім мітінгу, то буде суспендований. Місячний мітінг сего місяця відбудеться в неділю, дня 22-го січня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній. — М. Скочипець, предс.; І. Маркович, секр.; Н. Клебан, кас.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В РУМУНСЬКІМ ЯРМІ.

По загарбанню українських земель румунська влада постепенно нищила українську школу на Буковині. В 1924 р., зрабувавши українським масам цілковито їх рідну школу, румунський уряд строго заборонив дітям Українців навіть говорити між собою в школі своєю рідною мовою, а вчителям заказано вживати української мови навіть тоді, коли треба пояснити якесь румунське слово. Минали літа, а українські діти виходили зі школи тільки задурманені, бо коли й похопили яке румунське слово, то й його поперекручували. Цей невиносимий стан відчували болючо батьки українських дітей.

Щойно в 1926 р. відбулося перше масове віче в Чернівцях, на якім численно зібрані українські родичі домагалися звороту всіх українських шкіл, як народніх так середніх, і заведення українського університету в Чернівцях. Винесену в тім дусі резолюцію віча переслано міністерству освіти та президентови міністрів. Кромі цього кожна громада окремо від себе висилала подання з масовими підписами. Як резолюцію, так і подання міністерство відкинуло, а провідників цеї шкільної акції поарештовано й ставлено під воєнний суд.

Та коли помимо цего акція буковинських Українців за рідну школу не втихала, румунська влада дозволила вкінці на днях на двогодинну науку української мови тижнево по народніх школах в тих селах, де мешкають Українці компактною масою, одначе з тим застереженням, що тільки ті діти вчитимуться української мови, котрих батьки дозволять, щоб їхні діти побирали науку української мови.

Є це вмисне застереження, щоби й цю уступку, яку прийшлося румунській владі зробити українським масам, звести на ніщо. І вже в деяких селах учителі, покликуючись на це, що їх громада перед роками жадала знесення української мови, — дарма, що це було побажання рум. попів, учителів та инших румунських посіпак, котрі зрумунізованням українських шкіл хотіли приподобатися новій владі, — не випроваджують цего розпорядження в життя. Инші вчителі, румунські патріоти, взагалі затають се розпорядження перед селянами, знаючи, що їх за те чекає лише похвала. Через це в українських селах ще й донині не вчать навіть ті дві години на тиждень української мови. Українським масам прийдеться звести нову боротьбу за переведення в життя й так нужденного зарядження що до науки української мови.

1,000 РОКІВ ТЮРМИ.

Апеляційний суд в Люблині розглядав 6. грудня справу 128 обвинувачених, що минулого року були засуджені окружним судом в Луцьку за організацію боевих повстаньчих відділів. Апеляційний суд видав присуд, котрим затвердив присуд луцького суду. Силою того присуду засуджено 123 особи, в тім 9 чоловіка на досмертну тюрму, 10 на 15 років, богато осіб на 6—10 років, а 60 чоловіка на 4 роки. В загальній сумі кара виносить кругло 1,000 років. За підставу вироку послужило припущення, що обвинувачені посідали недозволену зброю.

—o—

СМЕРТЬ ВІННІПЕГСЬКОГО ЛЕТУНА.

Вінніпегський летун, капітан Ф. Стівенсон, погиб з наслідок нещасливої пригоди дня 5 січня, випробовуючи літак у Ди Па. Літак був яких 500 стіп віддалений від землі, коли його машина перестала функціонувати і він упав на землю.

—o—

УМЕР ПРОФЕСОР ГРИГ. КИЧУН.

Старокраєві часописи доносять, що в Станиславові помер у 41-ім році життя професор і управитель державної української гімназії Григорій Кичун. Походив з Жужеля, белзської округи. До університету учащав у Відні, Граці й у Львові. В 1915 році, в часі Світової Війни дістався до російського полону, де перебув два роки. Підчас українських визвольних змагань працював у Держ. Секретаріяті Освіти. Станиславівське українське громадянство зі слезами в очах проводило на вічний супочинок одного з найлучших своїх членів.

—o—

ПОДЯКИ

Я низше підписаний складаю сердечну подяку У. Н. Союзови й Урядникам тогож Союза за уділення мені запомоги в сумі 75 долярів. Я був зломав собі ногу при праці в майнах. В такій саме прикрій хвилі У. Н. Союз уділив мені запомоги і тим уратував моїх діточок перед голодованнем і обтер їм сльози неначе правдивий батько. Сього не зробилаби ніяка инша організація крім нашого У. Н. Союза й тому ще раз складаю сердечну подяку Головним Урядникам У. Н. Союза.

Михайло Перун,
член У. Н. Союза, від. 123.,
Скрентон, Па.

—o—

Виділ читальні „Просвіти" в Плесківцях, пов. Тернопіль, складає отсим сердечну подяку всім жертводавцям, котрі причинились своїми жертвами до будови дому „Просвіти" в Плесківцях, і зложили свої датки. Понизше подається імена жертводавців:

Шикаго: Гой Дмитро 20 долярів.

Филаделфія: Захарчук Теодозія 11 дол., Семенович Евдокія 11 дол., Черниховський Г. 5 дол., Буката Катерина 1 дол.

Честер: Карнаух К. 10 дол., Трач В. 7 дол. Гудима І. 6 дол., Парасюк М. 5 дол., Татарин Д. 5 дол. Лучечко Параня 5 дол., Мусял І. 2 дол., Ярема Марія 1 дол.

Бриджтон: Мороз М. 1 дол., Король С. 1 дол. Король В. 1 дол. Власенко М. 1 дол. Власенко Максим 1 дол. Власенко Мих. 1 дол.

Дітройт: Агафія Шестопалько (Ярема) 5 дол.; Харновський И. 5 дол., Хомин П. 2 дол., Шеремета О. 1 дол., Тимочко С. 1 дол., Задоск М. 1 дол., Тимочко Я. 1 дол., Бриль Петро 1 дол., Сохацький А. 50 ц., Колчун 50 ц., Дитканих Я. 50 ц. Решновецький Я. 50 ц., Ємчук 50 ц., Заяць Олекса 25 ц. Сердунюк З. 25 ц., Кравчук Д. 25 ц., Яремчук О. 25 ц., Лата Т. 25 ц. — Разом $114.75.

Сердечний спасибіг шлемо Вам, Браття земляки, що Ви нам помогли в нашому великому ділі, і зложили щедру жертву на вівтар своєї рідної Батьківщини. Загальні Збори нашої читальні з одушевленнем приймили сю жертву до відома і позатим ухвалили на вічну памятку втягнути всіх жертводавців, котрі зложили більшу жертву від 10 дол., приймити яко добродіїв і почесних членів нашої читальні, на вічну память, щоби будучому поколінню остались в гарних споминах.

Між иншими вписується за почесних членів П. Т. Дмитра Гоя, Теодозія Захарчука, Евдокій Семенович, Кирила Карнауха.

П. Т. Браття і Сестри! Народний Дім має вже покищо свій початок, однак брак ще гроша на внутрішне викінчення читальні. Просимо тому не забувати про нас і оскільки кому можливе поспішити на поміч зі своєю лептою.

Плесківці, 8. грудня, 1927.

За Виділ читальні Просвіти в Плесківцях:

Іван Трач, голова;
Степан Гой, секр.

ВІДОЗВА

до громадян з Розворян і Поповохова великого, перемишлянського повіту.

Вірні сини і дочки українського народа на вільних землях Вашингтона!

Не беріть нам за зле, що ми осмілюємось простягати руку о поміч. Знаємо добре, що Ви всі покинули рідний край не з гараздів, а з нужди, щоб за океанами, далеко від своїх, знайти кращу долю. Знаємо і те, що тяжко працюєте на мізерний гріш і тому несміливо звертаємось до Вас з таким проханням, за конечність змушує нас до цего. Вас прогнала лиха доля з краю, а ми, що залишились, змушені є боротися з ненависними ворогами українського народу. Неодин з нас покинувби польсько-жидівський рай і поїхав би в світ за очі між чужих, щоб не дивитися на кляті ляцькі обставини. Та, на жаль, не можна, бо треба комусь закотити рукави і взятись до праці для поневоленого народу й сповнити заповіт Шевченка: „Поможіте, брати мої, найменшому брату".

За Австрії було тяжко нам, та сегодня ще тяжше. По програнню війни з Поляками — ми опинились в ляцькій неволі — вони, ненаситці, всьо нам забрали. Забрали нам саші дорібки, знищили Просвіти, позамикали школи і мучать ідейні одиниці, а все то роблять на „знищене Русі". До того й свої не кращі, як сельроби та большевики, та хоч вони нас бють і грабують, то душі нам забрати не в силі. Ми не дамося — дух у нас і завзяття з дня на день зростають — а ми сказали собі: „до праці", до боротьби за кращу долю українського народу і того до смерти будемо держатись. Народ наш скупчив свої сили, бореться з Ляхами й Жидами на всіх народніх ділянках. В кождому селі є свої кооперативи, читальні, Соколи, Рідна Школа та молочарні.

До кращого розвою треба однак своєї хати і ми, громадяни Розворян, не маючи доброго приміщення для своїх товариств, задумали приступити в найкоротшому часі до будови Народного Дому. Цей дім має стати прикрасою не лиш нашого села, але й перемишлянського повіту. Ми бажаємо в тому домі знайти „світло правди й науки", примістити в ньому всі наші товариства, які ми заложили, а саме: Просвіту, Рідну Школу, Сокіл, Кооперативу і Молочарню. Такого дому о власних силах ми не можемо здвигнути, бо голі і голодні; з нас стягають на ріжні податки послідну сорочку.

Брати! Поможіть нам і собі — не пожалійте гроша. Ми працюємо тут, що сил стати, щоби ратувати себе, наших дітей, щоб ратувати честь і славу українського народа та наших предків. Імена жертводавців будуть записані на вічний спомин в пропамятній книзі, а імена жертводавців, які зложать найменше по 10 ам. дол., будуть вириті на вмурованій таблиці золотими буквами. На Вас, Земляки і Землячки, покладаємо надію тому, що віримо, що Ви, хоч далеко від нас — то думки Ваші і дух все є на Рідній Землі між нами.

Розворяни, дня 18./12. 1927.

Всі жертви проситься висилати на адресу:

Mrs. Mary Yanusz
111 15th Street,
Brooklyn, N. Y.,

котра є касієркою, має повновласть і довіря своїх громадян. Ще дві повновласти мають Максим Рибак і А. Крохмальний і вони можуть збирати датки.

ФІЛЬОСОФУВАННЯ.

Около 120-го року нашої ери жив у Греції фільософ Еномаос із Гадари, що належав до школи циніків, себто тих, що метою життя людини вважали безкорисність. Еномаос мав ученика-любимця Ктезія. Раз поїхав із ним з Атен до Коринту. В тих часах була то прикра подорож у тяжкім, полотном обтягненім возі, виложенім соломою. Їхали тиждень. Був горячий літний день, як віз задержався вечером на дорозі біля лісу. Оба подорожні, як невибагливі фільософи, заночували тут.

По вечері, себто: кілька оливок, трохи хліба (з грубо меленої муки) і води зі збанка, який везли зі собою, Еномаос поклався на соломі у возі, а Ктезій сів на краю дороги, щоби так провести ніч. Коло півночі збудився фільософ, встав і підійшов до свого ученика.

— Що робиш, Ктезіє? — спитав він.

— Думаю над тим, чому вгорі на верховинах лише зимою лежить сніг, а чому його нема в літі?

— Добре, сину, не спи і думай далі!

Яких дві годині пізнійше Еномаос встав знову і пішов до ученика.

— Ну, а над чим думаєш тепер?

— Думаю над тим, чому в стіні мусить зробитися діра, коли в неї вбити цвях.

— Дуже добре, сину, — сказав вдоволений фільософ і знову поклався спати. Як стало сірити, підійшов Еномаос до Ктезія.

— Ну, мій сину, бачу, що ти насупив брови. Над чим ти так дуже задумався?

— Ах, Еномаосе, не знаходжу розвязки загадки. Сушу собі голову над цим, як то є можливе, що хоч я не спав, оба коні зникли десь, а прецінь ти їх учора вечером так старанно привязав був до отсього дерева. Подивися! Побачиш уже лише рештки посторонків.

Тепер також чоло фільософа Еномаоса нахмарилося.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

—o—

ПОШУКУЄТЬСЯ Гриньки Нагорняка, походить з передмістя Бабинці, з самого Рогатина. Оженився в селі Черче, пов. Рогатин. Другий раз приїхав до Америки минуло 10 років і поїхав до майнів до Пенсилвенії. Хто би про него знав, або він сам, проситься зголоситись листовно на адресу, бо є дуже важні листи до него: Hrynko Kwasnycia, 782 State St., Perth Amboy, N. J. 13-3